ICAA
Independent Cultural & Art Advisors Alliance
Független Kulturális és Művészeti Tanácsadók Szövetsége

ALAPÍTÓI DOKUMENTUM · NO. 01

Founding Note

Az ICAA alapítási nyilatkozata és szellemi alapjai

v1.2
Budapest, 2026. szeptember
Alapdokumentum

 © 2026 ICAA

Preambulum

Az ICAA abból a meggyőződésből indul ki, hogy a kulturális és művészeti tanácsadás önálló szakmai hivatás. Hitelességének feltétele a függetlenség, az etikai integritás, a felkészültség és az elszámoltathatóság. A jelen Founding Note az ICAA létrejöttének indokait, önmeghatározását, alapelveit és hosszú távú küldetését rögzíti. Nem működési szabályzat, hanem az a szellemi és szakmai alap, amelyre az Etikai Kódex, a Tagsági és működési keretdokumentum, valamint a később kialakítandó standardok épülnek.

Mire válasz az ICAA?

Az ICAA azért jön létre, mert a kulturális és művészeti tanácsadás területén ma túl sok a szerepzavar, a rejtett érdek és a megnevezetlen összeférhetetlenség. A piac sokszor nem különíti el világosan az ügyfél érdekében eljáró független tanácsadót attól, aki egyidejűleg eladóhoz, galériához, készlethez vagy más piaci érdekhez kötődik, miközben a nemzetközi benchmarkok is azt mutatják, hogy éppen ez a különbségtétel adja a szakma hitelét.

Az ICAA abból a felismerésből indul ki, hogy a független tanácsadás nem kiegészítő szerep, nem mellékfoglalkozás és nem marketingcímke, hanem önálló szakmai pozíció. Ez a pozíció akkor tölti be valódi funkcióját, ha a tanácsadó kizárólag a megbízó érdekeit képviseli, díjazását kizárólag a megbízótól kapja, és nem áll olyan pénzügyi vagy szerkezeti függésben, amely torzíthatja az ítéletét vagy akár csak annak látszatát keltheti.

Az ICAA célja, hogy ezt a pozíciót láthatóvá, megnevezhetővé és képviselhetővé tegye Magyarországon, majd idővel tágabb régiós és nemzetközi összefüggésben is.

Az ICAA válasz arra, hogy a művészeti tanácsadás területén a bizalom ma gyakran személyekhez kötődik, nem pedig világos szakmai standardokhoz. Válasz arra, hogy a double dipping, a rejtett provízió, az inventory-érdekeltség és a tanácsadói-dealeri szerepösszemosás hosszú távon nemcsak az ügyfeleket károsítja, hanem az egész szakterület reputációját rombolja.

Válasz arra is, hogy Magyarországon jelenleg nincs olyan önálló entitás, amely a független kulturális és művészeti tanácsadók nevében hitelesen meg tudná fogalmazni, ki tartozik ebbe a körbe, milyen normák alapján dolgozik, és milyen képviseletet kíván gyakorolni a kormányzati, intézményi, vállalati és privát döntéshozatali terekben.

Kit nevez az ICAA független tanácsadónak?

Az ICAA értelmezésében a független kulturális és művészeti tanácsadó olyan szakember, aki a megbízó művészeti, gyűjteményi, kulturális vagy kulturális-stratégiai döntéseit támogatja, és e tevékenység során kizárólag a megbízó érdekeinek elsődlegességét ismeri el. A tanácsadó nem kereskedő, nem galerista, nem rejtett közvetítő, és nem olyan szereplő, aki a tranzakció több oldalán egyszerre keletkeztet magának érdeket.

Az ICAA meggyőződése, hogy a független tanácsadás fiduciárius természetű viszony: a tanácsadó a rábízott döntési térben lojalitással, gondossággal, átláthatósággal és felelősséggel tartozik a megbízónak.

Ebből következik, hogy a kettős díjazás, a homályos jutalékrendszer és a piaci érdekek elhallgatása nem pusztán kifogásolható gyakorlat, hanem a szakma lényegével ellentétes magatartás.

Mit kínál az ICAA?

Az ICAA olyan szakmai keretet kíván létrehozni, amely egyszerre ad nyelvet, normát, láthatóságot és közösséget azoknak, akik a kulturális és művészeti tanácsadást az ügyfél bizalmára épülő, felelős hivatásként gyakorolják. A megbízók számára világosabb eligazodást, összehasonlítható mércét és erősebb ügyfélvédelmi szempontokat kínál; a tanácsadók számára közös identitást, etikai referenciakeretet és képviseletet; az intézményi és vállalati szereplők számára pedig hiteles konzultációs és partneri pontot.

Az ICAA működési területei

Az ICAA működési területei a kulturális és művészeti döntéshozatal azon pontjaira összpontosítanak, ahol egyszerre van jelen pénzügyi, reputációs és szakmai kockázat. Ide tartozik az első vagy új gyűjteményi műtárgyvásárlások előkészítése és a kapcsolódó bizonytalanságok, illetve kockázatok felelős kezelése; a vállalati és intézményi művészeti programok, gyűjtemények és mecenatúra-döntések brandfit és kulturális stratégia szempontjából történő támogatása; a vállalati és intézményi kulturális tőke független audit keretében történő feltárása és újrapozicionálása; valamint a kulturális és művészeti projektekben való külső, független szakmai részvétel, a nonprofit szféra és a kormányzati kultúrpolitika felelős döntéseinek megalapozása.

Milyen elvekre épül az ICAA?

1. Függetlenség - A tanácsadó nem lehet pénzügyileg érdekelt abban, amit ajánl, és nem fogadhat el olyan kompenzációt, amely az ügyfél bizalmát sérti vagy sértheti.

2. Transzparencia - A tanácsadói viszony feltételeinek, a díjazás logikájának és az esetleges érdekütközéseknek minden ügyfél számára előre és egyértelműen ismertnek és hozzáférhetőknek kell lenniük.

3. Szakmai minőség és kompetencia - A tanácsadás nem benyomások vagy kapcsolati előnyök halmaza, hanem igazolható tudásra, tájékozottságra, elemzőképességre és felelősségteljes ítéletalkotásra épülő tevékenység.

4. Etikai elszámoltathatóság - A szakma hitelét nem a deklaráció, hanem a következetes magatartás, az önkorlátozás és a vállalható szabályrendszer teremti meg.

Milyen közösséget épít az ICAA?

Az ICAA nem tömegszervezetként gondol magára, hanem standardképző közösségként. Háromféle módon lehet hozzá kapcsolódni - rendes, társult vagy pártoló tagként -, és egyik forma sem jár alanyi jogon: a csatlakozás szándéknyilatkozattal kezdődik, alapja pedig a közösen meghatározott normák elfogadása, amelyeket a tagok nemcsak elfogadnak, hanem magukra nézve kötelezőnek ismernek el.

Az ICAA tudatában van annak, hogy a jelenlegi kulturális és piaci környezetben a bizalom sokszor lassabban épül, mint az intézményi forma. Ezért a tagsági névsor nem nyilvános, és a tagság nyilvános feltüntetése minden tag saját döntése: a csatlakozás alapja a normák elfogadása és a szakmai azonosulás, nem a nyilvános reprezentáció.

Milyen szerepet vállal az ICAA?

Az ICAA orientációs pont kíván lenni a megbízók számára, és hiteles képviseleti keret a tanácsadók számára. Célja, hogy hozzájáruljon egy olyan kulturális és művészeti ökoszisztéma kialakításához, ahol a tanácsadói szerep világosan elkülönül a kereskedelmi szerepektől, és ahol a gyűjtők, családok, intézmények, vállalatok és közszereplők tiszta fogalmak és átlátható működés alapján tudnak dönteni.

Az ICAA hosszabb távon partner kíván lenni a kormányzati, önkormányzati, intézményi és pénzügyi szereplők számára is, mert a kulturális döntéshozatal minősége javul, ha jelen van benne a valóban független tanácsadás szempontja. A nemzetközi szervezeti minták azt mutatják, hogy az ilyen testületek akkor válnak relevánssá, ha egyszerre képesek szakmai standardot képezni és intézményi dialógust folytatni.

Szervezeti keret

Az ICAA az Interart Alapítvány szakmai programjaként működik, önálló identitással és elkülönített működési kerettel. Ez a forma lehetővé teszi, hogy a tartalom, a normarendszer és a közösségépítés gyorsabban megszülessen, mint egy teljesen önálló szervezet adminisztratív apparátusa. Az ICAA nevében az elnök nyilatkozik; tagsági, etikai és szakmai kérdésekben az ICAA saját döntési rendje érvényesül, amelyet a Tagsági és működési keretdokumentum rögzít.

E konstrukció nem helyettesíti, hanem előkészíti egy későbbi önálló struktúra lehetőségét. Az ICAA így nem papíron, hanem valós gyakorlatban kezdheti meg működését, és a saját létjogosultságát a működés minőségével, nem pusztán a jogi formájával igazolhatja.

Záró nyilatkozat

Az ICAA annak az igénynek ad formát, hogy a kulturális és művészeti tanácsadás Magyarországon kilépjen a szürkezónából, és megkapja a hozzá méltó definíciót, etikai keretet és intézményi hangot. Nem egy új címke kíván lenni a piacon, hanem egy olyan mérce, amelyhez viszonyítani lehet: ügyféloldalon, tanácsadói oldalon és közpolitikai oldalon egyaránt.

Az ICAA azért jön létre, hogy a függetlenség ne benyomás, hanem szabály legyen; hogy a szakmai minőség ne önleírás, hanem vállalás legyen; és hogy a tanácsadás ne rejtett érdekek hálózata, hanem tiszta felelősség legyen.

MISSION & VISION - ENGLISH WORKING VERSION

Mission

The Independent Cultural & Art Advisors Alliance (ICAA) exists to define, represent, and uphold the professional and ethical standards of independent cultural and art advisory. It affirms a model of advisory practice based on exclusive loyalty to the client, transparent compensation, professional rigor, and freedom from commercial conflicts of interest.

Vision

The ICAA envisions a cultural ecosystem in which independent advisors are recognized as trusted professionals with a clearly defined role, a credible ethical framework, and meaningful institutional voice. It seeks to contribute to a regional and international field where cultural and art advisory operates as a distinct, accountable, and respected profession.